

Citaten uit het werk van Flavius Josephus

Samengesteld door M.V. Update 24-2-2019

“De Oude Geschiedenis van de Joden”, delen 3 van 4.¹ (Deel 4 = “De Joodse Oorlog”)

Josephus Flavius, meestal minder juist Flavius Josephus genoemd, eigenlijk Joseph ben Mathitjahoe ha-Kohen (Jeruzalem ca. 37 – Rome na 100), Joods geschiedschrijver uit een priesterfamilie, was bij het begin van de Joodse Opstand als gezant in Rome (66). Terug in Galilea voerde hij een groep opstandelingen aan. Hij slaagde er niet in het verzet in de provincie doelmatig te organiseren. Te Jotapata door de Romeinen ingesloten, verdedigde hij de vesting. Naderhand gaf hij zich onder onduidelijke omstandigheden als gevangene over aan Vespasianus en redde zijn leven door deze het keizerschap te voorspellen (67). Hij werd door velen van verraad verdacht. Tot de val van Jeruzalem (70) bleef hij in het gevolg van Titus. Daarna vestigde hij zich te Rome en kreeg het Romeinse burgerrecht. (Bron: Encarta 2002).

Flavius Josephus leefde kort bij de gebeurtenissen en heeft veel geschreven over Bijbelse figuren en plaatsen, zoals de kleurrijke groep van Herodes en zijn familieleden; de Romeinse keizers Augustus, Tiberius, Claudius en Nero; Quirinius, de landvoogd van Syrië; Pilatus, Felix en Festus, procurators van Judea; de families van de hogepriesters - Annas, Kajafas, Ananias en de rest; de Farizeeën en de Sadduceeën; maar ook Christus en christenen, Johannes de Doper, Jakobus (halfbroer van Jezus); de Ark van Noach, enz.²:

In Boek XVIII, 63-64 heeft hij het over **Christus en de christenen**, maar ook Pilatus (Mt 27:2):

[63] In die tijd leefde Jezus, een wijs man, *voorzover het geoorloofd is hem een man te noemen*. Hij verrichtte namelijk daden die onmogelijk geacht werden, en hij was leermeester van mensen die met vreugde *de waarheid* tot zich namen. En veel Joden alsook velen van de Grieken bracht hij tot zich. *Hij was de Christus*. [64] Ook nadat Pilatus hem op aanwijzing van de eerste mannen bij ons de straf van het kruis had opgelegd, gaven zij die het eerst in liefde waren gaan leven niet op. Hij was namelijk aan hen verschenen op de derde dag, opnieuw levend. De goddelijke profeten hadden die dingen en ontelbare andere wonderbaarlijke dingen over hem gezegd. Tot op de dag van heden is de naar hem genoemde groep van de christenen niet verdwenen.

In Boek XVIII, 116-119 schrijft Flavius over **Johannes de Doper**:

---

¹ Flavius Josephus, De Oude Geschiedenis van de Joden [*Antiquitates Judaicae*] Uitgeverijen Ambo Amsterdam en Kritak Leuven, 1998. In mijn bezit. In schuine druk het gedeelte waarvan de authenticiteit door sommigen betwijfeld wordt (zie Deel III p. 65-69; en Wikipedia: http://nl.wikipedia.org/wiki/Flavius_Josephus_over_Jezus).

² Ibid.

[116] Sommige Joden zagen in de ondergang van het leger van Herodes de hand van God, die zich terecht gewroken zou hebben voor de straf die Herodes had voltrokken aan Joannes bijgenaamd de Doper. [117] Herodes had deze Joannes namelijk gedood. Joannes was een goed man. Hij riep de Joden op deugdzaam te leven, tegenover elkaar gerechtigheid te betrachten, en eerbied tegenover God, en zich door hem te laten dopen ... [118] Toen de mensen massaal toestroomden en ze door naar zijn woorden te luisteren bovenmate opgewonden werden, werd Herodes bang. Hij vreesde dat iemand die over zoveel overredingskracht beschikte, de mensen wel eens tot opstand zou kunnen oproepen. Het leek er namelijk op dat ze in alles zijn raad volgden. Hij vond het veel beter om, voordat er revolutie en ellende van zouden komen, zelf het initiatief te nemen en de man te doden dan pas als het eenmaal zover was in te grijpen. Daar zou hij dan wel eens berouw van kunnen krijgen. [119] Herodes vertrouwde hem niet erg. Dus werd Joannes opgepakt, naar het eerder genoemde fort Machaerus overgebracht, en daar gedood. De Joden nu hielden het erop dat het leger ten onder was gegaan omdat God Herodes kwaad had willen doen en dat het een wraakactie was.

In Boek XIX, 343-350 wordt **de ploselinge dood van Herodes Agrippa I beschreven, waarvan Lukas vertelt** in Hd 12:19-23. Het wordt door Josephus geschreven in een vorm die in grote lijnen overeenkomt met wat Lukas schrijft, alhoewel de twee weergaven helemaal onafhankelijk van elkaar geschreven zijn:

Hoofdstuk 8, De laatste dagen van Agrippa.

2 [343] Drie volle jaren had hij als koning over geheel judea geregeerd toen hij naar Caesarea kwam, dat vroeger Strato's Toren heette. Daar leidde hij spelen ter ere van Caesar. Hij wist dat dat een feest was ter viering van diens heil. In verband daarmee was daar een zeer groot aantal gezagdragers en mensen van rang en stand in zijn rijk bijeengekomen. [344] Op de tweede dag van de spelen verscheen hij bij het aanbreken van de dag in het theater gekleed in een gewaad dat helemaal gemaakt was van zilver, het was een wonder van weefkunst. Zodra de eerste stralen van de zon erop vielen, begon het zilver op te lichten. Het glansde en flonkerde als was het een wonder. De toeschouwers kostte het de grootste moeite ernaar te kijken en werden overmand door angst en huiver. [345] Onmiddellijk waren er de vleiers die, de een van hier, de ander van daar, luid begonnen te roepen, niet tot zijn voordeel, want ze begroetten hem als god. 'Wees ons genadig', vervolgden ze, 'tot nu toe hebben we u als mens gevreesd, maar voortaan bekennen wij ons geloof dat u meer dan sterfelijk bent'.

[346] De koning gaf hun geen berisping, en hij wees de vleierij niet af als strijdig met de eerbied voor God. Toen hij korte tijd later echter omhoog keek, zag hij de *bubo* [= een soort uil] boven zijn hoofd zitten, op een touw. Hij begreep onmiddellijk dat diezelfde vogel, die ooit een goede tijding had gebracht, nu een boodschapper van onheil was, en hij voelde een pijn die dwars door zijn hart ging. Tegelijk werd hij getroffen door een constante pijn in zijn buikholte. Het was vanaf het allereerste begin een hevige pijn. [347] Hij sprong op en zei tegen zijn vrienden: 'Ik mag dan in jullie ogen een god zijn, maar mij wordt nu te verstaan gegeven dat het gedaan is met mijn leven. Het klopt niet wat jullie net riepen, het bewijs is geleverd, het lot slaat onmiddellijk toe. Jullie noemen mij onsterfelijk, terwijl ik word afgevoerd om te sterven. God heeft het zo beschikt en we hebben het maar te accepteren. Ik kan niet zeggen dat mijn leven niets heeft voorgesteld, integendeel, het was een leven in luister en geluk'. [348] Terwijl hij dat zei, werd hij door nog meer pijn gekweld. Hij werd ijlings naar zijn paleis gebracht en het verhaal ging rond dat hij het niet lang meer zou maken. [349] Het volk - mannen, vrouwen en kinderen - hulde zich terstond in zakken, zoals de traditie het wil, en bad tot God ten behoeve van de koning. Overal hoorde men gejammer en klaagliederen. De koning lag in een kamer boven. Beneden zag hij de mensen voorover naar de grond buigen. Hij kon ook zelf zijn tranen niet bedwingen. [350] Vijf dagen achter elkaar werd hij gesloopt door de pijn in zijn maag. Toen stierf hij. Hij was vierenvijftig jaar oud, het was zijn zevende jaar als koning.

In Boek XX, 200 refereert hij naar **Christus en zijn (half)broer Jakobus**, maar ook **Festus** (Hd 24:27):

[200] Deze Ananus nu meende handig te kunnen profiteren van de situatie dat Festus dood was en Albinus nog onderweg was. Hij riep een vergadering van rechters bijeen en liet daar de broer van de Jezus die Christus genoemd wordt - de man heette Jacobus - alsmede enkele anderen voorleiden. Hij beschuldigde hen ervan dat ze de wet hadden overtreden en leverde hen uit om gestenigd te worden.

Flavius Josephus, als Joods historicus, zei dat tenminste vijfhonderd Joden per dag gekruisigd werden tijdens de Romeinse belegering van Jeruzalem onder Titus in 70 nC. (De Joodse Oorlog 5.11.1)³.

Flavius over de Ark van Noach

Flavius Josephus (37- na 100 n.C.): “De Armeniërs noemen die plek de Landingsplaats. Het was namelijk daar dat de ark veilig aan land was gekomen. Ze tonen de restanten ervan tot op de dag van vandaag. Alle auteurs van niet-Griekse geschiedenissen maken melding van die overstroming en de ark. Een van hen is de Chaldeeër Berosus. In zijn relaas van de overstroming schrijft hij ergens het volgende: ‘Men zegt dat er nog een deel van het vaartuig bestaat, in Armenië, bij de berg van de Cordyeeërs, en dat men er stukken asfalt vanaf haalt en meeneemt. De mensen gebruiken die om onheil af te wenden’. Er is ook melding van gemaakt door de Egyptenaar Hiëronymus, die een boek over de oude geschiedenis van Phoenicië heeft geschreven, en door Mnaseas en vele anderen. Nicolaüs van Damascus beschrijft de gebeurtenis in het zesennegentigste boek als volgt: ‘Boven Minyas ligt een grote berg in Armenië. Hij wordt Baris genoemd. Het verhaal gaat dat tijdens de overstroming vele mensen daarheen gevlucht zijn en het hebben overleefd, en dat iemand, varend op een ark, geland is op de top en dat de restanten van het hout nog lange tijd bewaard zijn gebleven. Dat zou wel eens dezelfde man kunnen zijn, over wie de joodse wetgever Mozes heeft geschreven’”. (De oude geschiedenis van de Joden [*Antiquitates Judaicae*], Boek I, Hoofdstuk 3, Par. 5 en 6; uitgave Ambo/Baarn - Kritak/Antwerpen 1996).

Flavius Josephus en draken

Ook Flavius Josephus (Ant. Jud. II,10,2) schreef over ‘vliegende draken’, een slangensoort met vleugels, waarvan ook de Bijbel spreekt (Js 30:6; Js 14:29). Zie op mijn site Draken in het Oude Testament : <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/draken-OT.pdf>⁴ - daaruit hierna een uittreksel:

Mozes ... rukte op, echter niet langs de rivier, maar via het binnenland. Daarbij leverde hij een opmerkelijk bewijs van zijn inzicht. [245] De weg door het binnenland is namelijk zeer moeilijk begaanbaar doordat er veel **slangen** zijn. Men vindt ze er werkelijk in alle soorten, zoals ze elders niet voorkomen. Ze leven alleen dáár. **Ze zijn buitengewoon sterk** en kwaadaardig en **ze zien er heel vreemd uit. Sommigen hebben zelfs vleugels.** Ze kunnen grote schade aanrichten, doordat ze zonder dat je het merkt van onder de grond kunnen opereren en zonder dat je van tevoren iets gezien hebt **overvliegen**. Om het leger een veilige doortocht te verschaffen bedacht Mozes een schitterende list. [246] Hij liet manden maken van papyrusriet. Ze leken op houten kisten. Die manden stopte hij vol met ibissen, en die nam hij mee. Ibissen zijn de ergste vijanden voor slangen. Zodra ze die zien, gaan ze op de vlucht. Op de vlucht worden ze dan door de ibissen gegrepen, precies zoals herten dat doen, en met huid en haar verslonden. Ibissen zijn overigens tamme beesten, ze zijn alleen agressief tegen slangen. [247] Maar ik ga hier niet verder op in, want Grieken zijn niet onbekend met de ibis. Zo begaf hij zich dan op weg naar het land met de wilde dieren. Hij verweerde zich tegen de slangen door die ibissen op hen los te laten en met behulp van hen het terrein schoon te vegen. Nadat hij op die manier de tocht tot een

³ Vers 451: “In hun verbittering en haat en om met hen de spot te drijven spijkerden de soldaten de gevangenen genomen Joden in allerlei verschillende houdingen op de kruisen. Het aantal was zo groot, dat er nauwelijks genoeg ruimte was voor de kruisen en dat er nauwelijks genoeg kruisen waren om iedereen op vast te spijkeren”. (Ambo, 1992)

⁴ Zie ook: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/draken-in-paradijs.pdf> en <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/draken-feit-of-fabel.pdf> .

goed einde had gebracht, stond hij ineens voor de Ethiopiërs, die daar helemaal niet op gerekend hadden. [248] Hij bond de strijd tegen hen aan en overwon hen.

Bron: Flavius Josephus, *De Oude Geschiedenis van de Joden* [*Antiquitates Judaicae*], F.J.A.M. Meijer & M.A. Wes, Ambo/Baarn & Kritak/Antwerpen, 1996, Boek II, Hoofdstuk 10, Par. 2.

Flavius Josephus heeft ook over hoge leeftijden in de oudheid geschreven:⁵

“Noach leefde na de overstroming nog driehonderdvijftig jaar in voorspoed. Hij stierf op negenhonderdvijftigjarige leeftijd. In vergelijking met de huidige levensduur, het geringe aantal jaren dat wij leven, zal men geneigd zijn de lange levensduur van de mensen van vroeger in twijfel te trekken en aan die verhalen geen geloof te hechten. Maar uit het feit dat nu niemand zo’n lang leven beschoren is, mag men niet de conclusie trekken dat de mensen van toen ook niet zo’n hoge leeftijd bereikt kunnen hebben ... Alle Grieken en niet-Grieken die over de oudheid hebben geschreven ondersteunen mijn woorden. Manetho⁶, die de geschiedenis van de Egyptenaren heeft opgetekend, Berossus⁷, de kroniekschrijver van de Chaldeeuwse geschiedenis, Mochus, Hestiaeus, de Egyptenaar Hiëronymus, de historici van de Phoenicische geschiedenis, ze stemmen allemaal overeen met wat ik heb geschreven. Hesiodus, Hecataeus, Hellanicus en Acusilaus alsmede Ephorus en Nicolaüs delen mee dat de mensen van vroeger duizend jaar oud werden. Iedereen moet op dit punt zelf maar bekijken wat hij ervan wil denken”.

De Engelse versie van Flavius’ gehele werk hier online:

<http://www.sounddoctrine.net/history/WorksofFlaviusJosephus.pdf>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm

---

⁵ Flavius Josephus - *Antiquitates Judaicae* (De Oude Geschiedenis van de Joden), Boek I, 104-108, in de uitgave Ambo-Baarn/Kritak-Antwerpen van 1996. ISBN 90 6303 688 4.

⁶ Manetho: also spelled Manethos, or Manethon Egyptian priest who wrote a history of Egypt in Greek, probably for Ptolemy I (305–282). Manetho’s history has not survived except for some fragments of narrative in Josephus’ treatise “Against Apion” and tables of dynasties, kings, and lengths of reigns in the works of Julius Africanus, Eusebius, and George Syncellus. The fragments thus preserved showed that Manetho’s work was based on good native sources. These fragments have been of much service to scholars in confirming the succession of kings where the archaeological evidence was inconclusive, and Manetho’s division of the rulers of Egypt into 30 dynasties is still accepted. (Enc. Brit. 2003).

⁷ Berossus: also spelled Berossus, Berossos, or Berosos, Akkadian Bel-usur flourished c. 290 BC. Chaldean priest of Bel in Babylon who wrote a work in three books (in Greek) on the history and culture of Babylonia; it was widely used by later Greek compilers, whose versions in turn were quoted by religious historians such as Eusebius and Josephus. Thus Berossus, though his work survives only in fragmentary citations, is remembered for his passing on knowledge of the origins of Babylon to the ancient Greeks... (Enc. Brit. 2003).